

פרק 50 קיסר אדום: סין החדשה

<https://greatgame.blog/wp-content/uploads/2019/11/50-החדשה-mp3.1>

[החדשה-mp3.1](#)

להורדת הפרק [קישור](#).

להאזנה ב-itunes: [קישור](#).

להאזנה ב-spotify: [קישור](#).

וגם ב-youtube: [קישור](#).

ערך את הפרק והלחין את המוסיקה [גיא שילה](#).

הרצאות "המשחק הגדול" אצלכם [קישור](#).

הודעה:

הרצאה ראשונה של המשחק הגדול במסגרת *Think&Drink different* - "אי סדר עולמי חדש", תתקיים ב-24.11 יום א' בשעה 19:30 בקן הקוקיה, תל אביב, על השינויים בזירה הבינלאומית שעוברת מעולם חד קוטבי לרב קוטבי.

אדבר בהרצאה על ארה"ב שמחפשת משמעות, המשחק הסיני בעולם רב קוטבי, רוסיה ועוד! יהיה מאוד מעניין, מאוד כיף ואשמח לראות את כולכם. מבטיח להישאר אחרי ההרצאה לבירה.

אז בואו! **הזמנת כרטיסים להרצאה "אי-סדר עולמי חדש"** כאן [קישור](#)

במשך 19 פרקים למדנו את סין החדשה, סין של שי ג'ינפינג. התחלנו במחשבה הפוליטית העתיקה של סין, ב"מנדט השמיים" ו"כל שתחת השמיים". למדנו על "מאה שנות השפלה" ועל מאבקי הכוח בצמרת המפלגה הקומוניסטית. הכרנו את שי, את הביוגרפיה האישית שלו, הצעדים שעשה לבסס את כוחו והחזון שלו לסין בעולם. אחרי שהבנו את שי עברנו ללמוד את מגוון האתגרים וההיזמות של סין החדשה [קישור](#) בעיית החוב, האיזון האסטרטגי מול ארה"ב, דרך המשי החדשה ורשת ההשפעה שבייג'ין פורשת מסביב לעולם. סוף-סוף הסרנו את המסך מעל סין, סוף-סוף אנחנו רואים אותה כעוד מדינה ככל המדינות, עם שאיפות והצלחות וכישלונות.

הפרק היום הוא פרק ראשון משלושה פרקי "סיכום ותחזית". הם יתבססו על כל מה שלמדנו עד

עכשיו וינסה לא רק להתוות את העתיד שאנו יכולים לצפות לו, אלא גם המלצות מדיניות קונקרטיות מול סין החדשה. הפרק היום יתווה את העתיד של סין מכאן והלאה ויסמן את האתגרים והאיומים שסין תציב למערב בכלל ולמדינת ישראל בפרט. היום נסתכל בפעם האחרונה דרך העיניים של שי ג'ינפינג על המפלגה, על סין ועל מקומה בעולם. בואו נתחיל.

פתחתי את "קיסר אדום" בשאלה האם סין עומדת לכבוש את כולנו או להתפוצץ ולהיעלם מהעולם. אמרתי שאלו שתי האפשרויות שלנו, שחור ולבן, מפני שלא רבים טורחים להסתכל מאחורי המסך שסין מציגה לעולם, על המבנה הפנימי שלה, האתגרים, הכישלונות והרצונות שלה. "מה סין רוצה?" הייתה השאלה שליוותה אותנו כשהתקדמנו צעד-צעד וניתחנו את הרפובליקה העממית של סין. עכשיו אנחנו סוף-סוף יכולים לענות על השאלה.

מה שסין רוצה הוא לשמור על שלטון המפלגה הקומוניסטית. כשאני אומר "סין" אני מתכוון למפלגה הקומוניסטית הסינית, שהיא הגוף הפוליטי היחיד בסיין, הגוף שמכתיב את מדיניות הפנים והחוץ של סין, מכוונת את המשק הסיני ו**שולטת** באגרוף ברזל וקורי עכביש בחברה בה. במילים אחרות המפלגה הקומוניסטית של סין רוצה להמשיך ולשלוט. זה הרצון הבסיסי של המפלגה, זו המטרה העליונה שלה.

כמובן המפלגה לא אומרת זאת בגלוי. המפלגה מספרת שהיא המושיעה היחידה של סין, שהיא הוציאה אותה ממאה שנות השפלה להווה זוהר של שפע חומרי ותחייה לאומית. בנאום לכבוד 70 שנים להקמת הרפובליקה העממית שי אמר בפירוש [\[מקור\]](#): "תחת הנהגתה האמיצה של המפלגה הקומוניסטית הסינית, העם הסיני [\[2\]](#) הדביק את העולם ועכשיו אנו צועדים קדימה בחזית עם אנרגיה בלתי מוגבלת. האומה הסינית הגשימה שינוי עצום: היא קמה על רגליה, הפכה חזקה ועשירה והיא אימצה את הרעיון של התחדשות לאומית". לפי שי, ושי הוא בסופו של דבר המנהיג המנחה של המפלגה, המפלגה הקומוניסטית היא היחידה שיכולה וזכאית לשלוט באומה הסינית בשביל להגשים את חלום התחייה הלאומית של העם [\[ראו כאן\]](#).

מטבעה כל קבוצה בשלטון רוצה להמשיך ולשלוט. השלטון מביא כוח, השלטון מביא חופש לשולט, השלטון מביא את מנעמיו ומתנותיו. ההבדל רק בין המפלגה הקומוניסטית הסינית ומפלגה בדמוקרטיה מערבית היא שהמפלגה הקומוניסטית נמצאת **מעל המדינה, לא בתוכה**. בדמוקרטיה מערבית מפלגת השלטון היא אחת מכמה מפלגות, המתחרות ביחד על מנדט העם לניהולה של המדינה. בדמוקרטיה מערבית המפלגה מאזנת ע"י המדינה, שבתורה מאזנת בין חלקיה השונים ע"י איזון רשויות, שקיפות ושלטון החוק. כל אלה נועדו להגן על חירותו של העם ויחידים בו לפעול כרצונם, מאורגנים בחברה אזרחית עצמאית מהמדינה, שגם היא [\[2\]](#) החברה האזרחית [\[2\]](#) בתורה מאזנת את כוחה של המדינה. כל זה אינו קיים בדיקטטורה הדמוקרטית של העם.

בדיקטטורה הדמוקרטית של העם, שיטת הממשל של הרפובליקה העממית, המפלגה שולטת

במדינה. המפלגה עליונה על המדינה. המפלגה היא שמובילה את המהפכה הסוציאליסטית והיא נציגתו של כל העם, לא של חלק אחד בו. כמובילת המהפכה המפלגה חייבת לשלוט בכל מרכיב של החברה והמדינה והיא עליונה על שלטון החוק, עליונה על חופש הביטוי והמחשבה, עליונה על הממשלה והצבא. רק עם עליונות כזו המפלגה יכולה להגן מפני כוחות ריאקציונרים, אנטי-מהפכניים שעלולים לפגוע במהפכה הסוציאליסטית. רק עם עליונות כזו המפלגה יכולה להגשים את ייעודה.

לכן בסין לא המפלגה היא שמשרתת את המדינה, אלא המדינה את המפלגה. כשהמפלגה הקומוניסטית רוצה את המשך שלטונה, כפי שכל מפלגה רוצה להמשיך לשלוט, הרצון הזה הופך לרצון המדינה. המפלגה הקומוניסטית תוביל את סין לעשות כל שיידרש בשביל לשמור על שלטון המפלגה. משום שהרצון הזה עוקף כל רצון אחר, בכל מקום בו תהיה צומת קבלת החלטות אם לבחור בשימור שלטון המפלגה או פתיחות כלכלית, אם לשמור על המפלגה או לסגת מדרישות טריטוריאליות [1] שימור שלטון המפלגה ינצח.

החשיבות של כל המסע שלנו ב"קיסר אדום" היא ששרטטנו את תוואי השטח בו המפלגה מנווטת. אנחנו יודעים עכשיו מה קורה בכלכלה הסינית, האתגרים של סין במזרח אסיה, ההצלחות והכישלונות של "דרך המשי החדשה" והמתח המתמיד בין הפקידות המפלגתית והנהגת המפלגה, כמו גם מאבקי הכוח בהנהגה עצמה. אנחנו יודעים את תוואי השטח, ועכשיו אני מוסיף הנחת עבודה חדשה [2] מטרתה של המפלגה הקומוניסטית לשמור על שלטונה. עם ידיעת התוואי והנחת העבודה, אנו יכולים לשרטט את נתיבה של סין מכאן והלאה. זה אותו נתיב שעברו בו כל השושלות הקיסריות של סין משחר הציוויליזציה.

האתגר הגיאוגרפי

לא פעם יצא לי לקרוא או לשמוע שסין היא "ציוויליזציה של 5,000 שנה" ולכן היא "חכמה יותר/יציבה יותר/עם סבלנות גדולה יותר" מכל היריבות לה. זו סיסמה, וסיסמה שמעידה על בורות של האומר אותה. בורות למה? מפני שאם ההיסטוריה הסינית מלמדת אותנו משהו, היא הסופיות של המדינה הסינית.

כן, הציוויליזציה הסינית היא בת 5,000 שנה ונתנה לנו מתנות נפלאות כמו אבק שריפה, המצפן וההדפסה על נייר. הרפובליקה העממית של סין היא קצת יותר צעירה מישראל, הוקמה ב-1 באוקטובר 1949. מדוע ההבדל העצום בין המדינה והציוויליזציה? אם נסתכל בהיסטוריה של הציוויליזציה הסינית נראה שבעוד הסינים הצליחו לפתח את אבק השריפה, לנסח את "אומנות המלחמה" ולבסס את היסודות לביורוקרטיה המודרנית, הם לא הצליחו להקים מדינה שתחזיק לאורך זמן. היסטוריונים של סין יזעמו עלי על פשטנות, אך בקווים כללים ההיסטוריה הפוליטית של סין היא סיפור מחזורי של מספר מדינות סיניות שנלחמות זו בזו, מדינה אחת מנצחת וכובשת אותן, המדינה הזו מתנוונת, מתערערת ומתפרקת למדינות חדשות ששוב מתחרות על שליטה. ההיסטוריה של סין היא תנועה תמידית בין אנרכיה וריכוזיות, בין קיסרות ומרידות [1].

אם באמת נסתכל מנקודת מבטה של הציוויליזציה הסינית, הרפובליקה העממית של סין היא עוד פרק של יציבות יחסית אחרי אנרכיה, דומה לפרקים אחרים של יציבות כמו שושלת צ'ינג שבאה אחרי התמוטטות שושלת מינג, שזו בתורה באה אחרי התמוטטות השושלת המונגולית ששלטה בסיין. יותר מזה, היא יחסית צעירה במונחים סינים ² שושלת צ'ינג שלטה כ-270 שנה, ושושלת מינג לפני כ-280 שנה. העובדה שהציוויליזציה הסינית היא בת 5,000 שנה דווקא יכולה לשמש כטיעון לזמניות של המפלגה הקומוניסטית, לא לאריכות הימים שלה.

טיעון כזה חייב אבל לענות על שאלה חדשה: האם סין היום דומה לסיין בעבר? האם יכול להיות שמה שהניע את התהליך המחזורי בהיסטוריה הסינית של תחרות-ריכוז-התפרקות כבר לא קיים? אם המניע לא קיים, אולי בעקבות שינוי דמוגרפי או טכנולוגי, הרי שהמפלגה כבר לא חיה תחת איומו התמידי.

מה שמניע את התהליך המחזורי בהיסטוריה הפוליטית של סין הוא שילוב של שני גורמים: הגיאוגרפיה הגדולה והמגוונת של סין, שהמדינה ² לא משנה אם אלו הקיסרים של צ'ינג או הקומוניסטים של מאו ² מנסה לשלוט בה עם שלטון ריכוזי.

סיין היא עצומה, נמתחת ממנצ'וריה בצפון מזרח אסיה עד ווייטנאם בדרום, מרחק של כ-3,000 ק"מ. היא גם נמתחת מן החוף הפסיפי אל תוך מרכז אסיה, מרחק של כ-4,000 ק"מ. מרחק רב מאט את התנועה של מידע בין מרכז שלטוני והקצוות, ומגדיל את המשאבים שנדרשים בשביל לשלוט בטריטוריה. חשבו כמה חיילים נדרש להציב לרוחבה, והזמן שלוקח לרכז כוחות בשביל לדכא מרד בשלטון.

נוסף על המרחקים העצומים בה, הגיאוגרפיה הסינית מגוונת מאוד וכוללת אזורים קרים ויבשים בצפון המדינה, מדבריות במערב המדינה ואזורי חוף לחים וטרופים בדרומה.

גיוון גיאוגרפי יוצר גיוון כלכלי, תרבותי ופוליטי. סוחר בדרום סין ממוקד במסחר עם דרום מזרח אסיה, והאינטרסים שלו הם פתיחות סינית לעולם, תנועה חופשית של סחורות וכסף וכוח ימי סיני שיגן על האינטרסים שלו. לעומתו חקלאי אורז בצפון סין מתעניין בעיקר במפעלים ממשלתיים לייצוב זרימת הנהר הצהוב, אגירת מזון לשעת חירום והגנה מפני נוודים וברברים.

אנשים באזורים שונים גם מפתחים מאפיינים תרבותיים שונים, כפי שעמדנו עליו בפרק "ארץ ושמים". חברות הצומחות באזורי מדבר מפתחות אופי נוודי ושבטי, עוסקות במסחר ופשיטות (תלוי במיקום הגיאוגרפי). חברות חקלאיות לעומתן נוטות לאופי ריכוזי וביורוקרטי, עם שכלול תרבותי וטכנולוגי משמעותי. סין אינה שונה בזה מאזורים אחרים הדומים לה כמו אירופה או ארה"ב. הוכחה אחת שגיוון כזה אכן קיים הוא בדעות הקדומות שיש לסינים בכל אזור על כל אזור אחר [מקור]. לדוגמה אנשים במחוז שאנדונג בצפון מזרח סין נתפסים כ"ישרים וכנים", בעוד הסינים בג'ואנגדונג בדרום המדינה נחשבים ל"אוהבי חדשנות ולקחת סיכונים". אינני חס וחלילה רומז שהדעות האלו נכונות, אך הקיום שלהן מראה שיש קבוצות תרבותיות שונות,

קבוצות להן משויכת התנהגות אופיינית.

הוכחה אחרת היא [הגיוון הדיאלקטי של סינית](#), גיוון שעוקב אחר הטופוגרפיה של סין. בעוד המישורים הנמתחים מצפון מזרח המדינה למרכזה נשלטים ע"י ניבים של מנדרינית, דרום המדינה מאופייין במגוון ניבים של קנטונית ומערב המדינה בניבים של טורקמנית וטיבטית. שפה יוצרת תודעה קבוצתית, מבדילה בין מי ששייך לקבוצה ומי שלא. אדם שמדבר בניב המנדריני של בייג'ין יתגלה מיד כזר כשיפתח את הפה בהונג קונג. הדרך לאגד מדינה עם מספר ניבים או שפות היא לקבוע שפה רשמית אחת, שתשמש בשביל לקשר בין הקבוצות השונות. בבריה"מ זו הייתה הרוסית, ברפובליקה העממית זו המנדרינית התקנית.

עד כאן לחלק הגיאוגרפי. בואו נעלה רמה לחלק הפוליטי. גיוון של קבוצות במדינה גורם ל: א' חיכוך ביניהן על משאבים וכוח פוליטי ו-ב' הוא מוסיף מורכבות בניהול המדינה. גיוון יוצר חיכוך מפני שכל קבוצה מעוניינת שקולה ישמע ויתחשבו באינטרסים שלה בהתוויית המדיניות הלאומית. ככל שהמדינה ריכוזית יותר ופולשנית יותר, כן החיכוך בין הקבוצות עולה משום שכולן נאבקות להשפיע על השחקן הכי חזק שנמצא ☐ המדינה על מנגנוניה השונים. זה גם עובד הפוך ☐ תקטינו את הריכוזיות של המדינה, תאפשרו לקבוצות השונות לנהל יותר ויותר מענייניהן באופן עצמאי ותראו איך החיכוך יורד. עוד נעמיק בנקודה הזו.

נוסף על החיכוך, גיוון של קבוצות הופך את ניהול המדינה ליותר מורכב. מה הכוונה ב"יותר מורכב"? קבוצות שונות יגיבו שונה לאותה מדיניות לאומית ויש להן צרכים שונים שהמדינה צריכה להתחשב בהם. במקום שהמדינה תוכל להכתיב מדיניות אחת כללית, היא חייבת לפתח מדיניות ספציפית לכל קבוצה, ועוד לדאוג שאף מדיניות לא סותרת את השניה.

למשל, מס אורז של 15% על היבול יהיה קל לאזורים עשירים אך עלול להוביל לרעב והתקוממות של אזורים עניים. מדיניות של 0% חסמי ייבוא תחזק קהילות סוחרים ותפגע בקהילות של חקלאים ויצרנים. קהילות של כורי פחם יפגעו ממדיניות ירוקה, בעוד קהילות בעלות נטייה פרוגרסיבית יתמכו בה. כל קבוצה גם צריכה דברים שונים מן המדינה ☐ קבוצות שעיקר עניינן מסחר צריכות השקעה לאומית בנמלים, הגנה על הימים ומיקוד של המדינה בהסכמי סחר ופתיחת שווקים חדשים. קבוצות חקלאיות לעומת זאת צריכות גישה לכוח אדם זול, לעיתים הגנה מייבוא, תיאום פעילות נגד מזיקים והקצאה מועדפת של מים ואדמה להן. ככל שהמדינה ריכוזית יותר, כן היא חייבת להתייחס יותר ויותר למורכבות הדרישות של הקבוצות השונות בה, להקים משרדים וקבוצות חשיבה, להקדיש כ"א פרטני לטיפול בהן ועוד. אם היא לא תעשה זאת, הקבוצות יפגעו, יתרחקו ולבסוף ימרדו בה.

יש שתי דרכים להתמודד עם גיוון גיאוגרפי ☐ אפשר להקים פדרציה, מדינה שמאחדת את הקבוצות כיחידות אוטונומיות תחת ממשל מרכזי, ואפשר להקים מדינה ריכוזית שתשלוט ישירות בקבוצות השונות. מדינות כמו רוסיה, גרמניה או ארה"ב הן פדרציות, כל אחת עם ממשל פדרלי שמנהל את המדינה ברמה הלאומית, בעוד המדינות המרכיבות את הפדרציה מנהלות את

ענייניהן הפנימיים. מדינה ריכוזית לעומת זאת מבקשת לנהל את כל הקבוצות במדינה ישירות ממרכז כוח אחד, ללא אוטונומיה כלשהי לאף אחת מהן.

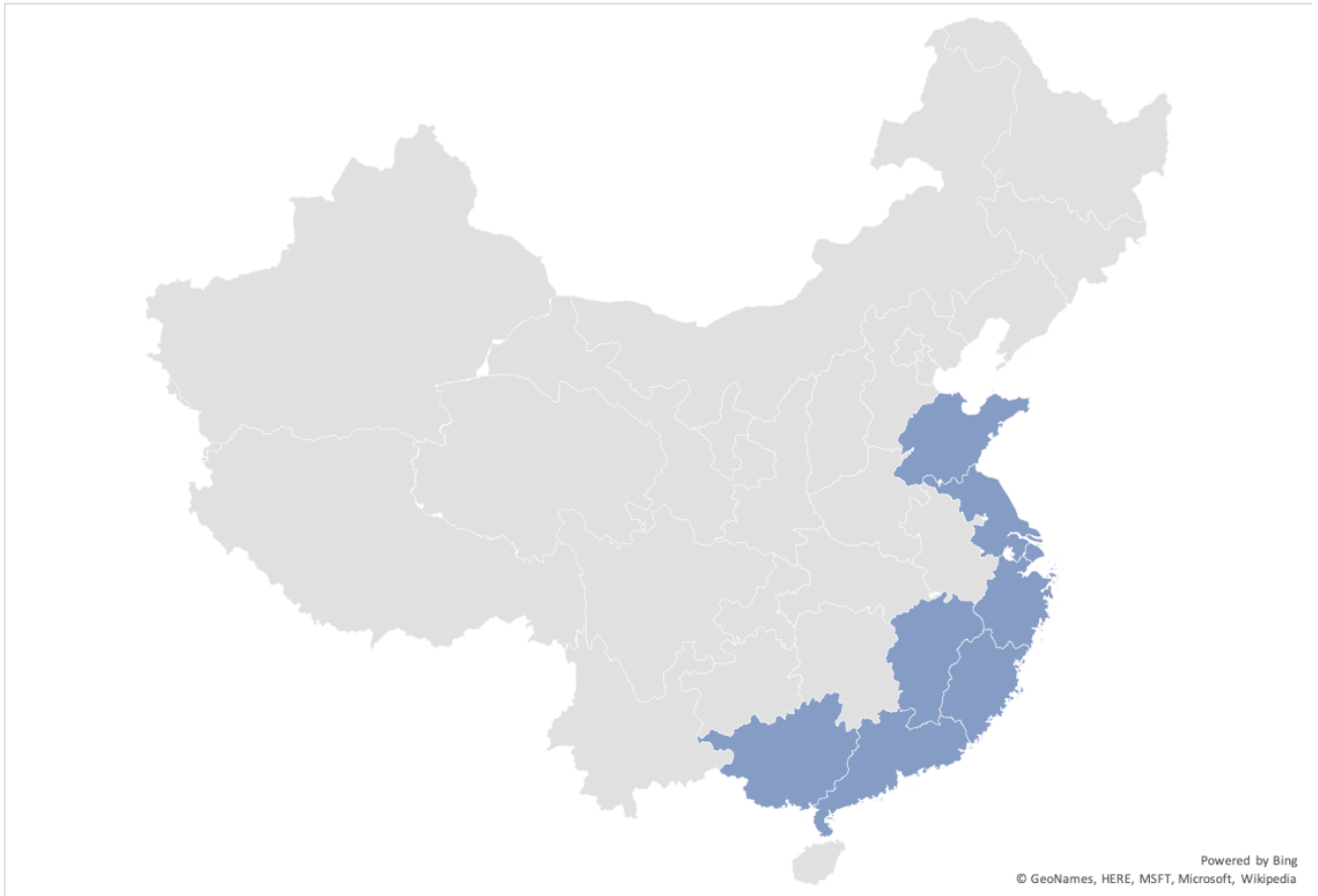
הרפובליקה העממית של סין, כמו קיסריות העבר, היא משהו בין פדרציה לבין מדינה ריכוזית. משום הגודל העצום שלה סין אינה יכולה להיות מנוהלת כיחידה אחת. הזמן שלוקח למידע לנוע מדרום סין לבייג'ין ומבייג'ין לדרום סין מחייב הקמה של גופים מתווכים בין הממשל המרכזי לתושבים [?] הלא הן הממשלות המקומיות של המחוזות [ראו כאן]. הממשלות המקומיות בסין אינן נהנות מאותה עצמאות שיש למדינות בפדרציה, והן גם אינן נשלטות ע"י תושבי המדינה. בארה"ב תושבי המדינה בוחרים את המושל ואת בית הנבחרים שלהם. בסין, בימי הקיסרות ובימי המפלגה, ממשלות המחוזות מאוישות ע"י פקידים של השלטון המרכזי [מקור], מה שמבטיח שממשלת המחוז בראש ובראשונה תהיה מחויבת לממשל המרכזי.

מבנה כזה, של שלטון ריכוזי המנסה לנהל בבת אחת ארץ רחבה ומגוונת, הוא שביר להחריד. הוא דורש מהממשל המרכזי להיות קשוב לכל הדרישות של הקבוצות תחתיו, לקבל מידע ולהגיב לכל שינוי שקורה במדינה. משום הגודל העצום של המדינה, מבנה כזה הופך יותר ויותר מורכב ביורוקרטית, מוסיף עוד ועוד פקידים ומשרדים בשביל לעסוק בעוד ועוד תחומי אחריות שנופלים תחת שלטונו. משום שיש גבול כמה אדם אחד יכול לעבד, ההיררכיה הפקידותית גדלה וזמן התגובה מתארך עוד יותר. הזמן שלוקח למידע להגיע מתארך ואתו גם הזמן לקבל ולבצע החלטה [?] כשפקיד בבייג'ין מקבל דיווח על בצורת בצפון, זה עוד דיווח שהוא קיבל, עם עוד דיווחים רבים. עד שהפקיד יגיע לטפל בו, הבצורת כבר תהפוך לרעב ומרד איכרים [?] מה שקרה שוב ושוב לאורך ההיסטוריה הסינית [ראו כאן]. היכולת של המדינה הסינית להגיב לברבורים שחורים לאורך ההיסטוריה הייתה מוגבלת עקב הריכוזיות הגדולה שלה והיא התרסקה שוב ושוב כשהיא כבר לא הצליחה להעמיד את המשאבים הדרושים לניהול של מדינה גדולה כל-כך.

מזרח ומערב

גיוון גיאוגרפי ומבנה ריכוזי מניעים ביחד את המחזור הגדול של תחרות-ריכוזיות-התרסקות בהיסטוריה הסינית. הרפובליקה העממית של סין דומה לקודמותיה הקיסריות והיא מנסה כמוהן לשלוט במדינה גדולה מדי ומגוונת מדי באמצעות ניהול ריכוזי. נראה שלמרות השינויים המשמעותיים שהמפלגה הקומוניסטית הביאה, מבנה השלטון נותר על כנו [?] הם פשוט החליפו את הקיסר בלשכה הפוליטית. גם הגיוון הגיאוגרפי נשאר על כנו והיום אנו יכולים לראות לא רק גיוון תרבותי או לשוני, אלא גם גיוון כלכלי [?] סוג של גיוון.

בסין של ימינו עיקר הכוח הכלכלי ועיקר המשקל הדמוגרפי נמצא במזרח המדינה, בגוש המחוזות שנמתחים בין שאנדונג בצפון מזרח לגואנדונג בדרום. בגוש הזה (ראו איור 1) נמצאת 62% מאוכלוסיית סין ו-68% מהתמ"ג שלה.

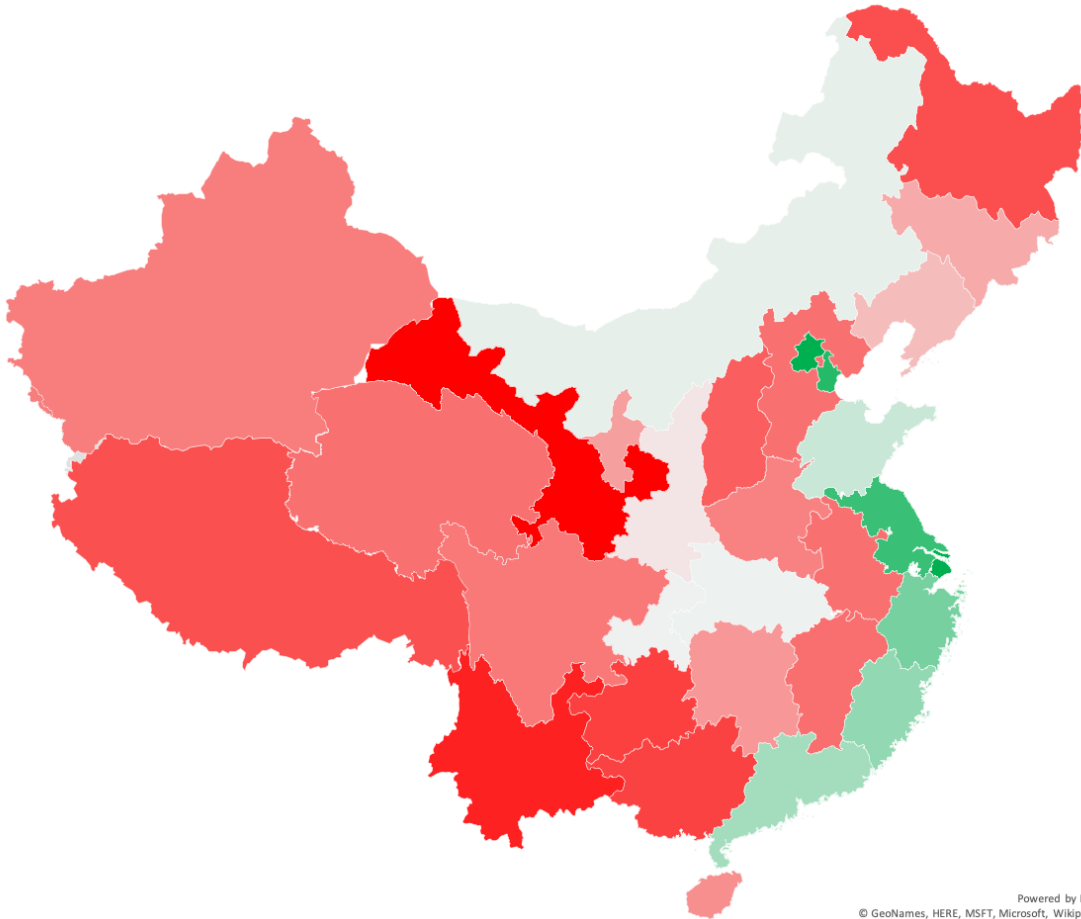
Powered by Bing
© GeoNames, HERE, MSFT, Microsoft, Wikipedia

איור 1 הלב של סין

בתוך הגוש הזה בולטים מחוזות החוף המזרחי, כמו גואנדונג, פו-ג'יין, ובייג'ין, שהם בעלי תמ"ג לנפש גבוה יותר משאר המחוזות, והם נהנים מהכנסה גבוהה יותר יחסית לשאר המדינה, גם משקי הבית העירוניים וגם משקי הבית הכפריים (ראה איורים 2-5).

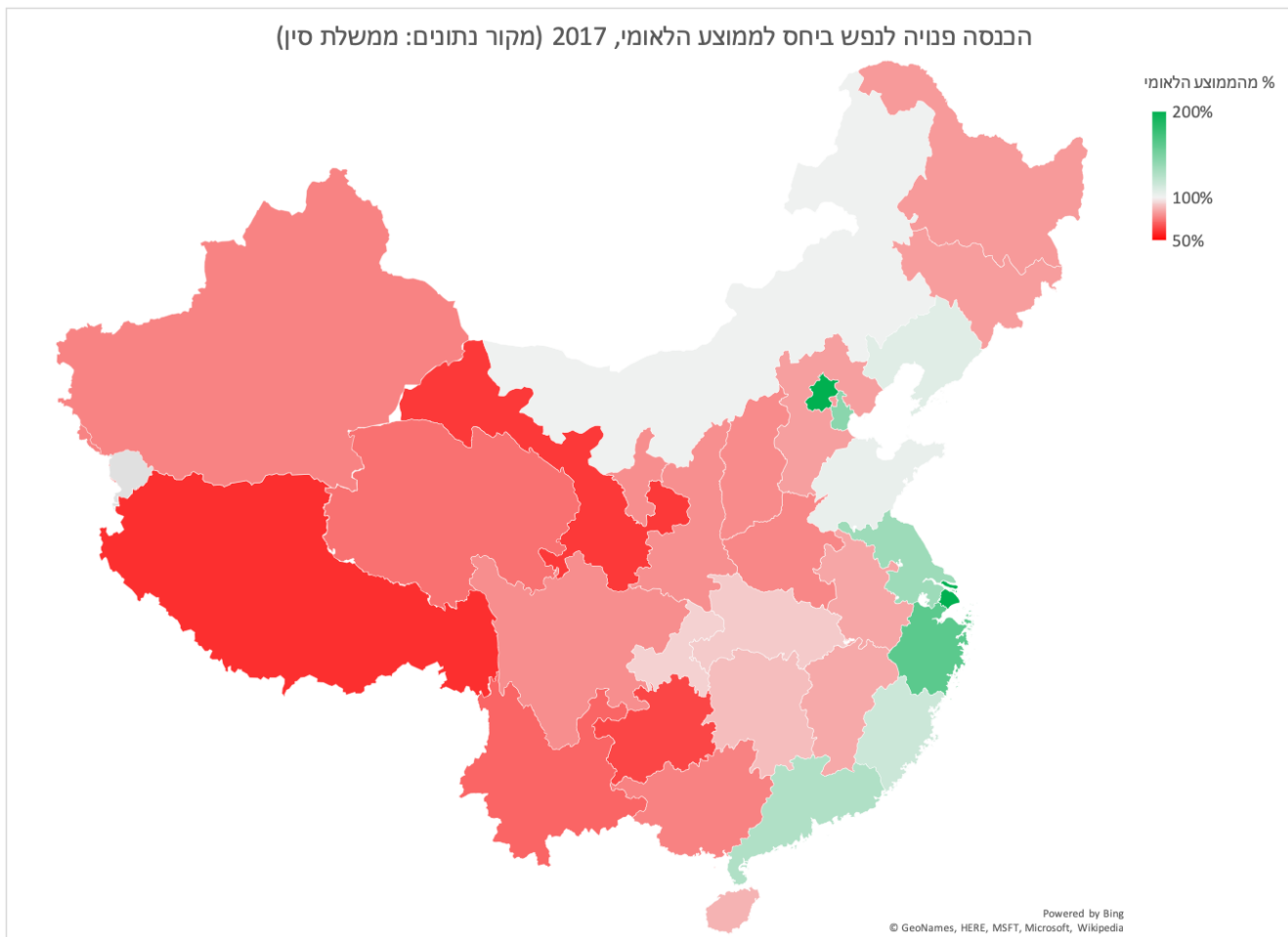
ההבדלים הכלכליים מחלקים את סין בין מרכז ופריפריה - המרכז הוא החוף המזרחי העשיר, שכמו כל אזור חוף נהנה מגישה נוחה למסחר העולמי ולכן משפע כלכלי. תושביו מייצרים יותר ומרוויחים יותר, בערך פי 1.5 עד פי 2 מהממוצע הלאומי. **הפריפריה** היא כל שאר סין, כל המחוזות שאינם חלק מהחוף המזרחי. משום שהם רובם כלואים יבשתית, הם אינם יכולים לקיים מסחר בהיקף גדול כמו החוף ולכן גם מקבלים פחות השקעה ע"י חברות זרות. שני האזורים האלו **הפריפריה והמרכז** ביחד יוצרים מתח עצום על המפלגה בבייג'ין, שתצטרך לוודא ששניהם קשובים לה אם היא רוצה להמשיך ולשלוט. אם היא תאבד את השליטה בחוף המזרחי היא תאבד את הלב של סין. אם היא תאבד את השליטה בפריפריה של סין, הפריפריה תקים מתוכה מהפכה חדשה.

תוצר אזורי גולמי לנפש ביחס לממוצע הלאומי 2018 (מקור נתונים: ממשלת סין)

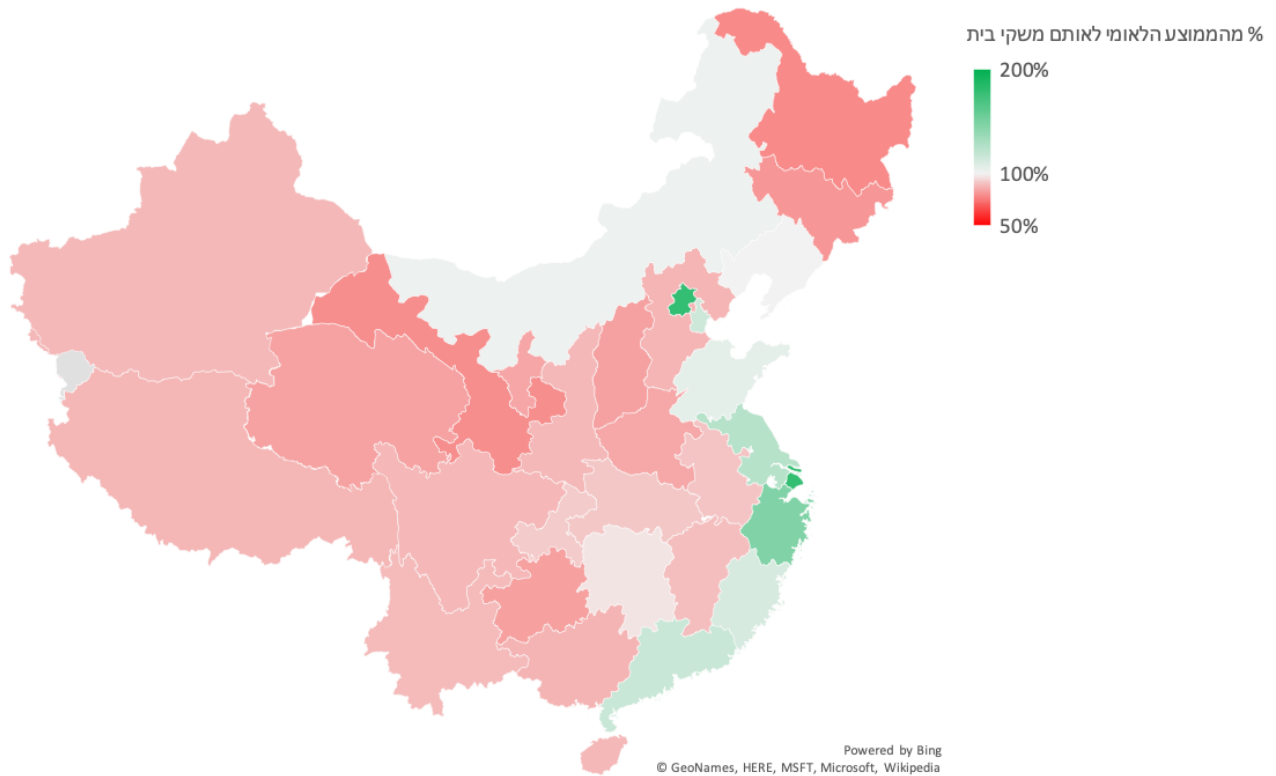
איור 2 תוצר אזורי גולמי לנפש ביחס לממוצע הלאומי, 2018.

הכנסה פנויה לנפש ביחס לממוצע הלאומי, 2017 (מקור נתונים: ממשלת סין)

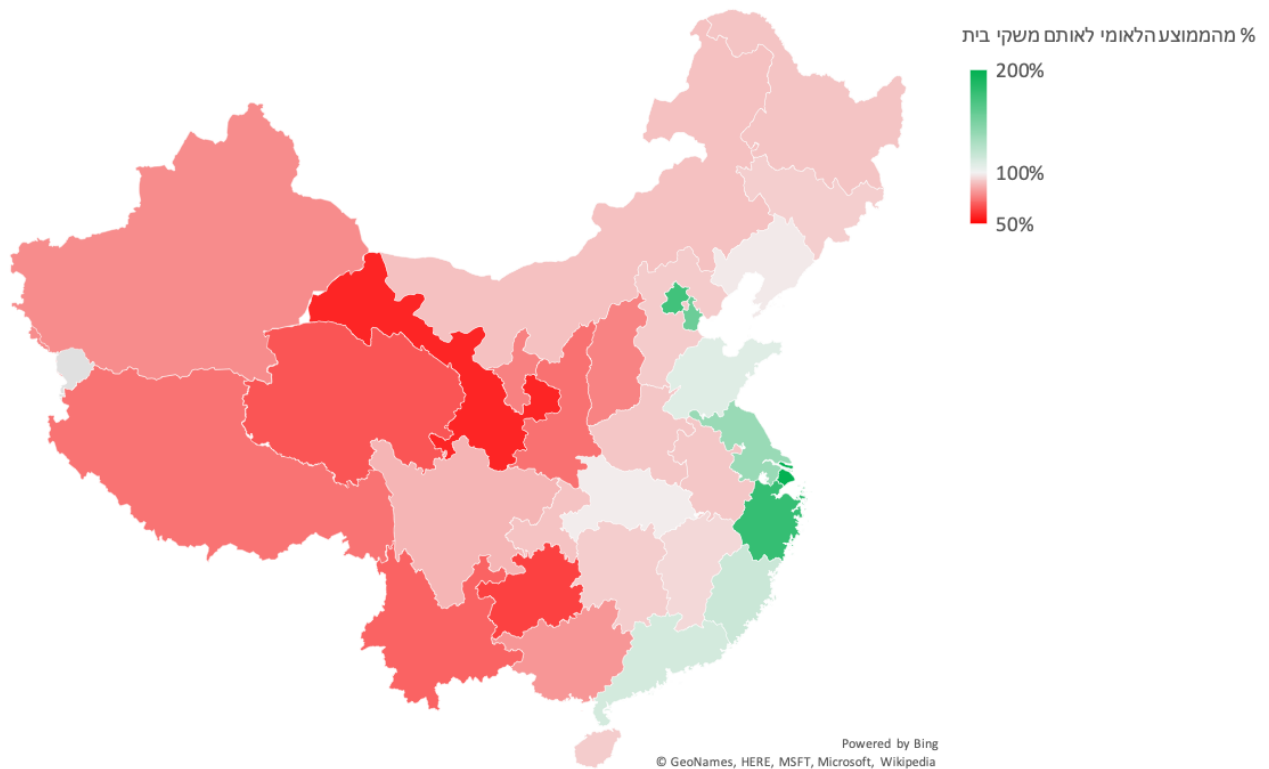
איור 3 ה הכנסה פנויה לנפש ביחס לממוצע הלאומי, 2017.

הכנסה פנויה למשק בית עירוני ביחס לממוצע הלאומי לאותם משקי בית, 2017 (מקור הנתונים: ממשלת סין)

איור 4 ה הכנסה פנויה למשק בית עירוני ביחס לממוצע הלאומי, 2017.

הכנסה פנויה למשק בית כפרי ביחס לממוצע הלאומי לאותם משקי בית, 2017 (מקור הנתונים: ממשלת סין)

בשביל להבין את הדינמיקה של המפלגה עם המרכז והפריפריה, בואו ונחזור לנקודה בה פתחתי ☒ המטרה של סין היא לשמור על שלטון המפלגה. מה נדרש בשביל לשמור על שלטון המפלגה? למנוע מהומות בבית ופלישה מבחוץ, מה ששושלת צ'ינג נכשלה בו ב"מאה שנות השפלה". איך אנחנו מונעים מהומות בבית? שני חלקים. החלק הראשון, נקרא לו "הקשה", הוא שליטה בכל מוקדי הכוח במדינה, בכל ערוצי המידע ובכל היבטי החברה בה.

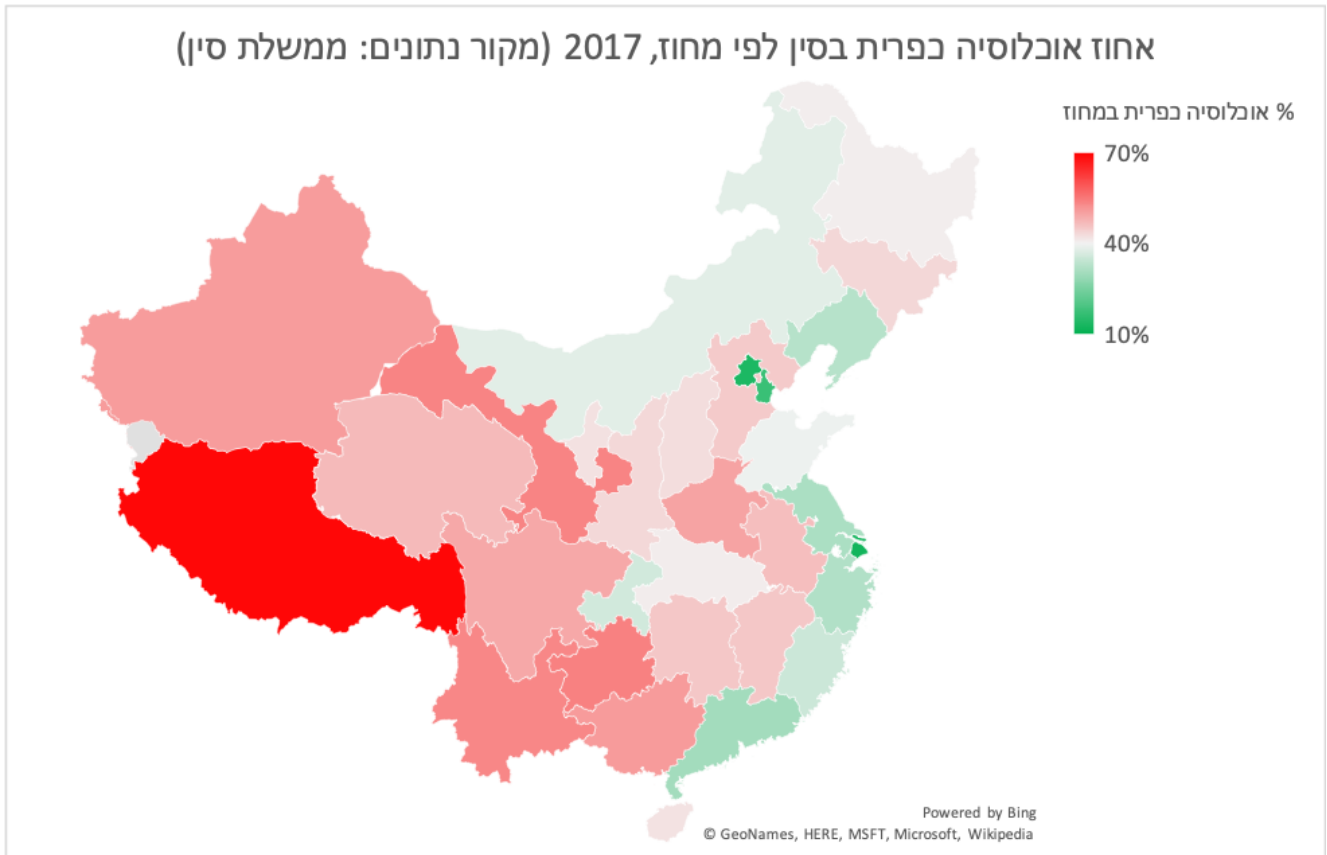
הדרך היחידה של המפלגה הקומוניסטית להבטיח את שלטונה בבית הוא להבטיח שאין לה מתחרה, אפילו מתחרה פוטנציאלית, על כוח. זה אומר שאין תקשורת חופשית, אין חברה אזרחית ואין חופש כלכלי. המפלגה גם לא תרשה לאף תאגיד פרטי לצבור כוח גדול מדי במשק, מחשש שימנף אותו לכוח פוליטי, היא לא תאפשר להון זר לפעול באופן חופשי בכלכלה והיא וודאי לא תאפשר למידע זר להיכנס לסיין שלא דרך ערוצי התקשורת של הממשל. המפלגה שולטת בכל האקולוגיה החברתית, מהבנקים והתאגידים, דרך בתי המשפט ואכיפת החוק ועד ערוצי התקשורת והדת המאורגנת.

על החלק "הקשה", החלק של השליטה הטוטאלית של המדינה הסינית, מורכב החלק "הרך", ההבטחה של המפלגה הקומוניסטית לעם הסיני. המפלגה מבטיחה לעם הסיני מאז דנג שיאופינג שהיא דואגת לרווחתו, ושעם הנהגתה העם הסיני ישיג רווחה חסרת תקדים. האזרח הסיני מוכן להשלים עם דיכוי הזכויות שלו כל עוד המפלגה עומדת בחלקה בעסקה, מביאה שפע ורווחה חומרית.

מאז הכניסה של שי ג'ינפינג לשלטון ב-2013 ההבטחה הזו החלה להשתנות, הדגש ירד מעושר ורווחה חומרית להבטחה של "תחייה לאומית" לאומה הסינית. מדובר בהבטחה לאומנית יותר, שמדברת על התחזקות האומה הסינית בכוח ועושר ולא בהכרח על הרווחה החומרית של כל פרט בחברה הסינית. למה השינוי? שתי סיבות: ראשית, שי ג'ינפינג. כפי שראינו [הביוגרפיה האישית](#) של שי ג'ינפינג נתנה לו את ההבנה ההיסטורית שהגיע העת של סין לעמוד באופן תקיף בעולם, כמעצמה החוזרת למקומה הטבעי בו [ראו [כאן](#)]. רק טבעי שהתפיסה ההיסטורית האישית של שי תתבטא בהבטחה חדשה של המפלגה לעם הסיני. שנית, את ההבטחה הכלכלית כבר אי אפשר לקיים.

ב-2017 חיו באזורים הכפריים של סין כ-568 מיליון בני אדם, 75% מהם חיו בפריפריה של סין עם הכנסה ממוצעת הנמוכה בחצי מההכנסה הממוצעת בסין כולה, ואפילו פחות ממה שמרוויחה האוכלוסייה הכפרית במרכז [חישובי המחבר על בסיס נתונים של הממשל הסיני]. מה שהניע את הקפיצה המדהימה ברמת החיים בסין, ייצור זול, כבר לא יכול לספק את אותה צמיחה מופלאה של שנות ה-90'. בשביל להמשיך ולצמוח, סין חייבת לעבור לתעשיות מתקדמות טכנולוגיות ולעלות בשרשרת הייצור. בשביל להשיג זאת בייג'ין יצאה בתוכנית "תוצרת סין 2025" [כאן], שמבקשת להפוך את סין למרכז טכנולוגיה עולמי. אך השינוי הזה יהיה בעיקר בחוף המזרחי, שם

כבר נמצאים מוקדי הטכנולוגיה של סין. השדרוג בבסיס התעשייתי יקדם את האוכלוסייה בחוף המזרחי, בעוד האוכלוסייה בפריפריה, במיוחד הכפרית, תמצא את עצמה נותרת מאחור.

קבוצה נוספת שההבטחה הכלכלית כבר אינה רלוונטית אליה היא "הענפים החשופים" (Bare Branches), מיליוני רווקים סינים שלא ימצאו כלות בימי חייהם.

"הענפים החשופים" הם תוצאה של מדיניות הילד האחד של סין שגרמה ליחס מעוות בין בנים לבנות. בדרך כלל היחס בין בנים לבנות בלידה הוא כמעט 1 ל-1, עם העדפה קלה לבנים. בסין, נכון ל-2017, היחס היה 118 בנים לכל 100 בנות בגילאי 0-4 [מקור]. זה אגב **שנתיים אחרי שמדיניות הילד האחד בוטלה**. במצב כזה, בו יש עודף של בנים על בנות, רווקות יכולות להיות בררניות יותר עם מי להתחתן. הן יעדיפו להתחתן עם בני זוג בעלי מעמד סוציו-אקונומי שווה או טוב משלהן, גם אם נדרש להגר מהמחוז שלהן [מקור]. מי שנשארים מאחור הם "הענפים החשופים", רווקים שבדרך כלל עובדים בתעשיות מסורתיות כמו פלדה ופחם, בעלי השכלה מינימאלית אם בכלל. בשביל "הענפים החשופים" האלו לא רק שאין הבטחה לעתיד טוב יותר כלכלית [?] הם נמצאים במגזרים לא רלוונטיים יותר למשק הסיני [?] בשבילם אין הבטחה לעתיד בכלל. ללא אישה או ילדים, רבים מהם מבלים את ימיהם בשתייה והימורים, צורכים באופן מוגבר זנות ופורנוגרפיה ועוסקים בפעילות פלילית. ההערכה היא שעודף הגברים ימשיך ויעלה ויגיע ב-2040 לעודף של כ-44 מיליון גברים, כלומר ש"הענפים החשופים" ימשיכו להיות תופעה של מלווה את החברה הסינית לפחות עד אמצע המאה ה-21 [מקור].

בתוכנית הגדולה של המפלגה לשנות את הכלכלה הסינית, "הענפים החשופים" הם נטל כלכלי. הם בלתי רלוונטיים לכלכלת העתיד של סין, אך אי אפשר לפטר אותם מחשש שמיליוני גברים מובטלים ורווקים יתקוממו נגד המפלגה [מקור]. יציאה מוקדמת שלהם לפנסיה תיצור נטל כלכלי על סין, ואותם "פנסיונרים צעירים" יצטרפו למיליונים בפריפריה שיבינו שהבטחת המפלגה לעתיד טוב יותר כבר אינה רלוונטית לגביהם. מה המפלגה יכולה לעשות בתגובה?

בית כלא

התשובה היא פשוטה [?] מהדקים את שליטת המפלגה בהם. אם אי אפשר להיפטר מהפריפריה ואי אפשר להיפטר מ"הענפים החשופים" אפשר ואפשר להדק את אחיזת המפלגה בהם בשביל להבטיח שלא ימרדו בה. המפלגה תצטרך להגדיל את חדירתה לחיי הפריפריה בשביל להבטיח שהדעיכה הכלכלית שלה לא תביא להתעוררות פוליטית.

בימים עברו הידוק האחיזה היה יכול להיעשות רק ע"י הגדלת כוחות המשטרה והצבא באזור. משום שהפריפריה הסינית כל-כך גדולה, צעד כזה היה עולה הון למפלגה הקומוניסטית. בימינו אבל ישנן דרכים אחרות [?] ע"י טכנולוגיות מעקב מתקדמות במרחב הפיזי ומרחב הסייבר מדינה יכולה לעקוב בעלות נמוכה יחסית אחרי מיליוני אזרחים ולמקד את מאמציה במספר קטן של "בעיתים".

בייג'ין בימינו אנו מפתחת מערכת כזו, מערכת הניקוד החברתי. המערכת הזו מפותחת בשני ערוצים נפרדים: בערוץ הראשון, במדינת המשטרה של שינג'יאנג, המפלגה מפתחת ומנסה כלים חדשים לאיסוף מידע דיגיטלי, ניטור התנועה וההתנהגות של אזרחים וחיזוי מי עלול להיות גורם סיכון [כאן]. הערוץ הראשון מפתח את הכלים הדיגיטליים שישמשו את המערכת, אם מצלמות ביומטריות או אינטליגנציה מלאכותית שתוכל לעבד את ים הנתונים לכדי פרופילים לכל אזרח. בערוץ השני, שקורה ברחבי סין, המפלגה מפעילה "פיילוטים" של המערכת לקראת יישום מלא שלה [מקור]. ב"פיילוטים" בייג'ין לא רק בודקת איך המערכת הראשונית עובדת, אלא גם מרגילה את האוכלוסייה לנוכחות שלה. שני הערוצים עתידים להיפגש, כשהאינטליגנציה המלאכותית שפותחה בשינג'יאנג תשמש במערכת הניקוד החברתי לבניית פרופילים ודירוג כל אזרח מאזרחי סין. מי שיתנהג בהתאם לקו המפלגה יזכה לגישה לשירותים חברתיים, יוכל להתקבל למשרות בממשל ולזכות בהלוואות נוחות. מי שיחרוג מהקו המפלגתי יסומן ויסבול מסנקציות חמורות, כמו איסור על הזמנת טיסות או כרטיסי רכבת [מקור].

הרבה אנשים מקצינים את המערכת ולוקחים אותה למחוזות "האח הגדול" מ-1984, אך זו לא ההשוואה הנכונה. המטרה במערכת היא לא שהמפלגה תהיה גלויה בכל מקום אלא להיפך, שהמפלגה תוטמע ותהיה ברקע של כל פעולה. מערכת הניקוד החברתי תאפשר למפלגה לאחד בין הפרופיל הכלכלי, המשפטי והפוליטי של כל אזרח סיני, יוצרת פרופיל שמתגמל או מעניש אותך בהתאם להתנהגות הפוליטית שלך. המפלגה לא תצטרך לתלות פוסטרים שלה בכל פינת רחוב [?] האזרחים יזכרו את קיומה עם כל שימוש באשראי.

המערכת גם לא תוגבל רק לאזרחי סין, אלא תנקד גם עסקים זרים שפועלים במדינה [מקור]. עסקים שהמדינה הסינית תמצא כ"לא ראויים לאמון" עלולים לסבול ממיסים גבוהים יותר, גישה מוגבלת להלוואות ובמקרים חמורים גירוש מהשוק הסיני. כמו מערכת הדירוג החברתי לאזרחים סינים, גם מערכת הדירוג לעסקים תבדוק את מידת הציות לקו המפלגה [מקור]. עסקים שיחרגו מקו המפלגה על טאיוואן, הונג קונג, טיבט או שינג'יאנג יראו פגיעה בדירוג החברתי שלהם.

מצב כזה ירחיב בפועל את שליטת המפלגה מעבר לגבולות סין. כבר היום אנחנו רואים כיצד עסקים זרים שרוצים לפעול בסין מצנזרים את עצמם ועוקבים אחר קו המפלגה. גופים כמו "נייק", ה-NBA, לייקה, GAP, רשת מלונות "מריוט" חברות בינלאומיות שאינן תחת שליטתה של בייג'ין, מתאימות את עצמן לקו המפלגה בשביל לשמור על גישתן לשוק הסיני [מקור]. לפעמים זה אפילו לא קשור לקו המפלגה.

ב-2012 הניו-יורק טיימס ובלומברג פרסמו, כל אחד בנפרד, דיווחים ארוכים על שחיתות והעלמת מס בקרב האליטות של המפלגה הקומוניסטית, כולל משפחתו של שי ג'ינפינג. בתגובה סין שללה את הוויזות של כל העיתונאים מבלומברג והטיימס. הברירה שנותרה בפניהם, היא לצנזר את עצמם אם הם רוצים להמשיך ולדווח בסין [מקור]. הסיבה שהמפלגה רצתה לצנזר את הסיפור היא כדי למנוע פגיעה בדימוי שלה מול דעת הקהל המקומית.

אחזור על זה בשביל דגש? המפלגה הכריחה גופי תקשורת מערביים לצנזר את עצמם בשביל לא לפגוע במעמדה.

הלב בכף ידה

מה עם החוף המזרחי? מה עם הלב של סין? לכאורה אנו יכולים לחשוב שלכל הפחות המרכז הכלכלי של סין ייחנה מחופש גדול יותר, מתוך הבנה של המפלגה שחופש כלכלי ומחשבת דרושים בשביל תעשיית היי-טק פורחת.

הלב של סין יחווה את אותה התהדקות כמו שאר חלקי סין, עם דגש מיוחד על הנאמנות הפוליטית של המחוזות השונים למפלגה הקומוניסטית. ללא המחוזות של החוף המזרחי של סין, המפלגה תאבד כ-47% מהתמ"ג שלה, את מרכזי הטכנולוגיה שלה ואת הגישה שלה לאוקיינוס השקט והאוקיינוס ההודי. אם השליטה בפרופריה נועדה למנוע מהפכה נגד המפלגה, השליטה בחוף המזרחי נועדה להבטיח את עתידה.

אתם כמובן יכולים לגלגל עיניים ולגחך ש"אין סיכוי שהחוף המזרחי של סין יתקומם נגד בייג'ין" אבל תסתכלו רגע מנקודת המבט של המחוזות המזרחיים? הם מהווים 36% מהאוכלוסייה של סין, 47% מהתמ"ג שלה ובהם נמצאים מרכזי הטכנולוגיה, המסחר והפיננסים שלה [חישובי המחבר על בסיס נתוני הממשלה הסינית]. למה הם אמורים לשלם על כבישים במונגוליה הפנימית או בתי חולים בטיבט? כי הם חלק מסיין? כי בייג'ין, דוברת המנדרינית שתקועה אי-שם בצפון, אמרה להם? אותה בייג'ין ששולטת במידע שהם חשופים לו ומפקחת על כל היבט של

חייהם? הבייג'ין הזו?

המטרה העליונה של המפלגה בחוף המזרחי תהיה לשמור עליו תחת שליטתה, אפילו יותר מהפריפריה. גם בחוף המזרחי נראה את מערכת הניקוד החברתי, שתשמש את בייג'ין לפקח על המעמד הבינוני החדש, הבורגנים החדשים שלה. ללכת בכיוון ההפוך, של הורדת חסמים על האינטרנט, המחקר האקדמי חופש הביטוי והחופש הכלכלי, תתיר למעמד כלכלי חדש להתהוות ללא פיקוח מצד המפלגה. כמה זמן יעבור עד שמעמד הביניים החדש יתעורר פוליטית לדרוש את זכויותיו?

בעית החוב

נוסף על כל אלה, יש עוד סיבה שבייג'ין לא תשחרר את שליטתה בחברה ובכלכלה הסינית [2] בעית החוב. כזכור לסיין יש חוב פנימי עצום, שלא ידוע לא ההרכב שלו [2] פרטי מול ממשלתי [2] או עד כמה הוא רעיל. החוב הזה הונע בין השאר ע"י בועת נדל"ן בסין, בועת נדל"ן בה השקיעו רבים ממשקי הבית הסינים, רכשו דירות ולקחו משכנתאות [מקור]. הצמיחה הנוכחית של בייג'ין והשקט הכלכלי שלה בנויים על כך שבועת החוב לא תתפוצץ, שמחירי הדירות לא יפלו. אם הם יפלו, אם תהיה פאניקה בבורסה, אם בנק מרכזי יקלע לבעית נזילות בגלל הלוואות בלתי מתפקדות [2] בועת החוב תתפוצץ ואתה הכלכלה. כשהבועה הזו תתפוצץ לא רק שסיין תמצא עצמה במיתון [2] דבר שלא קרה מאז שנות ה-70' [2] רבים ממשקי הבית בה יאבדו את ההשקעה היחידה שהייתה להם [2] נדל"ן, שמחירו יצנח.

הדרך למנוע את התפוצצות הבועה היא שליטה מוחלטת של המדינה בשוק. אם המדינה שולטת מי יהיו השחקנים בשוק, מה הפעולות שהם יכולים לעשות ומה המידע שנחשף להם בכל רגע [2] היא יכולה להנדס את השוק ולמנוע ממנו לפוצץ את הבועה ע"י פאניקה המונית.

הממשל הסיני כבר עשה דבר דומה ב-2015, כשביקש לעצור את נפילת בורסת שנחאי ע"י השתלטות על המסחר בבורסה [2] הממשל הכתיב כמה מניות ניתן למכור וחייב ברוקרים גדולים לקנות מניות למרות הירידה בשוק [מקור]. צעדים כאלה לא יוכלו לקרות אם המערכת הפיננסית שלה תהיה פתוחה וחופשית למשקיעים זרים, שיפעלו לפי עקרונות של כלכלת שוק ולא לפי הוראותיה של בייג'ין.

עולים בשרשרת

בואו ונסכם על מה דיברנו עד עכשיו: הבעיה המרכזית של המפלגה הקומוניסטית של סין היא ההטרונגניות של המחוזות בה. הלב של סין, החוף המזרחי, הוא עשיר עירוני ומפותח, בעוד הפריפריה של סין ענייה יחסית ומפגרת מאחור. המפלגה הקומוניסטית חייבת, **חייבת**, בשביל להבטיח את המשך שלטונה להדק את האחיזה בשני החלקים גם יחד, כל אחת מסיבותיה שלה. מערכת הניקוד החברתי נועדה לאפשר בדיוק את זה, מגבירה את שליטתה של המפלגה בכל היבטי החיים בסין.

עד כאן לזירה הפנימית. מה בנוגע לעולם?

שוב, נסתכל דרך הנחת העבודה שלנו [2] מטרתה של סין לשמור על שלטון המפלגה. העולם יכול לשרת את המפלגה ע"י אספקה של משאבים וחומרי גלם לכלכלה הסינית ורכישה של מוצרים סינים. העולם גם יכול לפגוע בשלטון המפלגה ע"י תקיפה צבאית, מצור כלכלי או פלישה אידיאולוגית [2] הכנסת הרעיונות של דמוקרטיה וזכויות הפרט לחברה הסינית.

שני הצדדים קשורים זה בזה ומשפיעים זה על זה [2] היא צריכה את העולם בשביל להתגונן מהעולם. בשביל להגן על עצמה צבאית וכלכלית סין צריכה בסיס תעשייתי חזק ומתקדם, דבר שלא היה לשושלת צ'ינג. בייג'ין מבינה שבסיס תעשייתי מתקדם, וודאי בסיס תעשייתי שנותר רלוונטי גם במהפכה התעשייתית הרביעית, חשוב לכוח הלאומי שלה. הממשלה הסינית כותבת בדיוק את זה בפתיחה למסמך המדיניות של "תוצרת סין 2025" [מקור]: "מאז אמצע המאה ה-18 הוכח שוב ושוב [2] שללא ייצור חזק אין שגשוג לאומי. הקמת יכולות ייצור תחרותיות בקנה מידה בינלאומי היא הדרך היחידה בה סין יכולה לחזק את כוחה, לשמור על ביטחון המדינה, ולהפוך לכוח עולמי".

"תוצרת סין 2025" תתן לסיין איזון ואף יתרון מול העולם, אך גם יוצרת תלות בעולם. סין תצטרך משאבים מהעולם בשביל לבנות את התעשייה שלה ותצטרך צריכה עולמית בשביל להמשיך ולקיים את הכלכלה שלה. המדינות המתפתחות, במיוחד אלו באפריקה, הן השווקים העתידיים של סין לתוצרת ההיי-טק שלה והם יהיו המקורות שלה לחומרי גלם, דלקים ותוצרת חקלאית שיזינו את הכלכלה והאוכלוסייה שלה.

בעוד המדינות המתפתחות יספקו את המשאבים הדרושים ל"תוצרת סין 2025", המדינות המפותחות יהיו נתונות ללחץ גדל והולך מצד סין שתטפס בשרשרת הייצור, מייצור פשוט לייצור מתקדם. כזכור התוכנית קוראת לסיין להשיג: א' עצמאות טכנולוגית ויצרנית, ע"י ייצור רוב הרכיבים הדרושים לתעשייה בעצמה; ב' להפוך למובילה בתחומים כמו ייצור שבבים, רכבים אוטונומיים, מסכים, תרופות מתקדמות ועוד. קחו את א' ו-ב' ביחד והתוכנית רוצה להפוך את סין למתחרה לכל מדינה עם ייצור היי-טק משמעותי. העלייה של סין כמרכז ייצור טכנולוגי לא תביא להתעשרות של כלכלות אחרות, אלא להפך [2] תפגע בכלכלות כמו יפן, דרום קוריאה וגרמניה שיצטרכו להתחרות עם חברות סיניות בתחרות לא הוגנת [מקור].

תחרות לא הוגנת למה? משום שהתחרות תהיה בין חברות סיניות בתמיכה ממשלתית וחברות מערביות פרטיות. התמיכה הממשלתית יכולה להיות בריביות נמוכות על הלוואות לעסקים, במימון ממשלתי למחקר או בסגירה של חלקים מהשוק הסיני למתחרים חיצוניים. בתנאים כאלה חברות מערביות נאלצות להתחרות בסביבה שהיא א-סימטרית באופן מובהק נגדן.

הכוונה בא-סימטריה היא שבעוד חברות טכנולוגיה סיניות יכולות לפעול בעולם, חברות זרות כמו פייסבוק ואמזון אינן יכולות לפעול בסיין. חברות סיניות זוכות למענקים ממשלתיים וסבסוד

שמוסווה ע"י ריביות נמוכות, בעוד חברות זרות לא זוכות לשום תמיכה מצד הממשלות שלהן. חברות סיניות יוכלו להציע מוצרים זולים יותר מחברות מערביות, נשענות על התמיכה הממשלתית [מקור]. ללא תגובה ממשלתית כלשהי מצד המערב, במיוחד ארה"ב, חברות סיניות יתחרו וידחקו חברות מערביות בשוק העולמי, במיוחד בשווקים מתעוררים באפריקה ודרום מזרח אסיה.

להתראות לסדר המערבי

נוסף על האיום של "תוצרת סין 2025", סין הקומוניסטית היא גם [?] מעצם טבעה [?] מעצמה רוויזיוניסטית של הסדר הבינלאומי. סין היא מדינה בלתי-חופשית בסדר עולמי חופשי, מדינה בלתי-חופשית שיש לה כוח גדל והולך בסדר העולמי החופשי. החיכוך בינה ובין העולם החופשי גדל והולך והיא מפעילה לחץ לשנות את הסדר הבינלאומי על בסיס פרשנות חדשה [?] רביזיה [?] של זכויות אדם.

הראתי בפרק "[זכויות אדם נוסח סין](#)" שסין מקדמת פרשנות משלה לזכויות אדם, כזו בה זכויות אדם כלכליות, חברתיות ותרבותיות מקבלות חשיבות על פני זכויות פוליטיות. ע"י פעולה עקבית סין מצרפת אליה מדינות מתפתחות [?] שמהוות כ-65% מכל המדינות החברות באו"ם [?] בשביל לשנות את הסדר הבינלאומי כך שיתמוך בפרשנות שלה. בסדר העולמי שסין רוצה לכל מדינה תהיה שליטה על המידע בשטחה והיא תהיה חופשית לפעול כראות עיניה בכל הקשור לזכויות אדם.

למי שחושב שהרביזיה הסינית היא חסרת משמעות פרקטית כדאי לדעת שבין שאר הדברים שסין מקדמת במסגרת הרביזיה הוא הנושא של "ריבונות במרחב הסייבר", או הזכות של המדינה לשלוט באינטרנט בשטחה [מקור]. סין מעוניינת לקדם גישה חדשה למרחב הסייבר בו הריבונות של מדינה מורחבת אליו. כפי שמדינה זכאית לשלוט בגבולות שלה, להחליט מי נכנס ומי יוצא, מדינה גם צריכה להיות זכאית להחליט איזה מידע יוצא או נכנס לאינטרנט בשטחה. בייג'ין כבר היום "אוכפת" את "הזכות" שלה ע"י "חומת האש הגדולה" והיא רוצה לעגן את שליטתה באינטרנט כנורמה החדשה בסדר הבינלאומי.

למה סין מקדמת את הפרשנות הזו? המפגש של שלטון בלתי חופשי עם סדר חופשי יוצר לחץ על השלטון הבלתי חופשי. הוא שוב ושוב מוצא עצמו תחת ביקורת במוסדות האו"ם, ביקורת ממדינות חופשיות ועלול להיות תחת סנקציות בגלל פעולותיו. סין הייתה קרובה לרגע כזה כשהעולם הגיב לטבח בכיכר טיאנאנמן ב-1989 עם עצירת הלוואות והשקעות לסיין [מקור]. הקיום של עולם חופשי מחוץ למשטר גם מעודד גורמים דמוקרטים בתוכו, שמקווים שהעולם החיצוני יבוא לעזרתם במאבק שלהם לחופש נגד המשטר. בעצם קיומו של סדר בינלאומי ליבראלי, משטרים בלתי-חופשים צריכים לחשוש יותר מהפגנות בבית.

הדרך להוריד את הלחץ מצד הסדר הליבראלי הוא לשנות אותו, או לכל הפחות להביא אותו להשלמה עם המשטרים הבלתי-דמוקרטים שנמצאים בקרבנו. הרביזיה שסין מקדמת בזכויות

אדם תשנה באופן מהותי את הסדר הבינלאומי, מסדר שתומך ביחידים לסדר שתומך או לכל הפחות משלים עם ממשלות דורסניות.

בשביל להבין איך עלינו להתעמק במה הופך את הסדר הליבראלי לסדר הליבראלי. האופי של הסדר הליבראלי נובע מהתפיסה שזכויות פוליטיות של יחידים עליונות, למעט במקרים ספציפיים, על כוחה של המדינה. בסדר הליבראלי מדינה אינה יכולה לרדוף יחידים בשטחה אלא אם אלה מהווים איום ברור על ביטחון המדינה. מדינה שתרה או תפציץ את אזרחיה תמצא עצמה מהר מאוד תחת סנקציות בינלאומיות. בשביל לשנות את האופי של הסדר הליבראלי, צריך להוריד את כוחן של הזכויות הפוליטיות ולתת למדינה בסיס חדש להתמודד איתן.

סין מקדמת פרשנות בה זכויות פוליטיות הן משניות לסוג אחר של זכויות, זכויות כלכליות, תרבותיות וחברתיות, עם דגש מיוחד על הזכות לפיתוח כלכלי. ההבדל בין הזכויות הוא במקומה של המדינה בהן. בזכויות פוליטיות היחיד אינו צריך שהמדינה תעשה פעולה כלשהי למימוש הזכויות האלה, אלא שתמנע מפעולה. אתם לא צריכים שהמדינה תפעל בשביל שתוכלו לממש את חופש הביטוי שלכם, אלא שתמנע מפעולה. לעומת זאת בשביל שתשיגו פיתוח כלכלי, תקבלו ביטוח סוציאלי או תנאי מחייה נאותים, המדינה חייבת להתערב, המדינה חייבת לפעול. סין מדגישה את הזכויות הכלכליות בשביל לתת למדינה לטעון: "אני שוללת מאזרח פלוני את זכותו לחופש הביטוי, משום שבמימוש זכותו הוא עלול לפגוע בזכות החברה לפיתוח כלכלי ותנאי מחייה נאותים". הטיעון הזה מבלבל אדם מערבי משום שבשבילו העליונות של זכויות פוליטיות היא הבסיס של זכויות אדם, זכויות שאי-אפשר לפגוע בהם אלא במקרים קיצוניים. בשביל הסינים דווקא הזכויות הכלכליות הן הבסיס של זכויות אדם, שבשבילן מותר גם לפגוע בזכויות פוליטיות. המטרה של סין היא לקדם את העמדה הזו מספיק בשביל שגישתה שלה תהיה הנפוצה, ולא הגישה המערבית.

סיכום

קצת יותר מ-70 שנה אחרי שקמה, המפלגה הקומוניסטית הסינית עדיין מחויבת לעיקרון הראשון של כל משטר דיקטטורי: שימור כוחה בשלטון. עם שי ג'ינפינג בהנהגה המפלגה ניקתה משורותיה מושחתים והיא מהדקת את אחיזתה בחברה הסינית, מבטיחה לעם הסיני לא עוד שפע חומרי ^[1] כי אם חזון של תחייה לאומית, בו סין עומדת בפסגה. אם המערב לא יתעורר החזון הזה עוד עלול להתממש עם השלכות חמורות לכולנו.

[\[1\]](#) אפשר לחשוב על ההיסטוריה הסינית כנעה בין שני "מושכים", אחד של יציבות ואחד של אנרכיה, אף פעם לא חוזרת על עצמה אך תמיד חוזרת על הצורה הכללית, מעין תנועה כאוטית.